

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вареш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят з год. 5-ї пополудні.

Редация, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперніка. — Експедиція місцева в Агенції Ляндовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авіаційні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Політичні і національні недомогання і хибі серед рускої суспільности.*)

(Конець.)

В попередніх статтях під сим заголовком указали ми на головні хибі і недомогання серед нашої суспільности, котра бодай в інтелігентній сфері розділена на три головні групи, хоч кожда з них має ще окремі відтінки. Тісні рами нашого письма наказували нам держати ся лише головних черт, не вдаючи ся в подробиці ані в основне обговорене справ. Ми виходили з засади, що розумній голові досить дві слові і ми певні, що мислячий читатель, хоч би він був навіть в дечім иньшого погляду, зможе виснувати із сих статей, яких засад належить Русинам придержувати ся, щоби успішно подвинути розвій руского народу і українсько-рускої ідеї; зможе виснувати якими дорогами нам іти до сеї цілі і якими засобами послугувати ся. Не завадить отже задля того звести разом висліди тих наших хиб і недомогань, як і тих головних прикмет і змагань трьох головних груп серед рускої суспільности, а тоді стане ясно кождому щирому і незасліпленому Русинови, що і як він має робити.

Що до русофільської групи констатуємо яко річ певну, що она змагає до зовсім иньшої цілі, як кождей щирий Русин, вірний своїй церкві, народности і рідній мові, що она одушевляє ся зовсім иньшою ідеєю, а не українсько-рускою і що всяке кокетованє сеї групи задля мнимої консолідації з Русинами-народовцями є лише хитрою штукаю, обдуманую на роз'єднанє і ослабленє народівців. Русини-народовці могли заманити ся на хвилю такою хитростію кацапскою, що головний орган московської агенції надрукував відозву до «Русинів Галицької землі» в справі сьвяткованя 50-літнього знесеня панщини, в котрім говорить ся про відродженє забутого руского слова в Маркіянових творах. Але хто прочитав Великодню статтю «Галічаніна», де він ободряє руский нарід тим, що тепер для него розкрили ся «китайські гори», що пісня «Христос воскрес» гомонить аж по Тихий океан, сему стане ясно, яка ідея одушевляє его, до якої цілі він змагає. Се не може одушевляти, се не може бути ідеалом ніякого Русина-народовця, котрий ще не скацапів до крихти, у котрого ще не завмерла в серцю українсько-руска народна ідея.

Дальше мусимо констатувати яко річ неперечну і зовсім певну, що всяка консолідація Русинів-народовців з москвофілами є подоптанєм наших давних традицій, затемненєм нашої народної ідеї і прольонгатою життя і істнованя москвофільської фракції, котра є неприродним наростом, боляком на нашім народнім організмі.

Констатуємо також яко факт неперечний, що висказані в 1886 р. в «Дѣлѣ» погляди по всяк час остануть вірні, що іменно москвофільська фракція спиняє розвій рускої народности на основі народного язика.

З сего виходить зовсім ясно і недовзначно, що всяка спілка з кацапами, нехай она зве ся консолідація, чи як небудь инакше, виходить на шкоду нашій народній ідеї, спиняє розвій рускої народности.

Що до руских радикалів мусимо констатувати, що в дійсности они є одні несвідомими, другі сьвідомими соціалістами, а яко соціалісти стоять фактично на основі безвіри і космополітизму. Тим-то повздержливість їх до певної міри в справах церковних і релігійних, та національна на вні прикраска є лише хвилевою тактикою обчисленою на приспанє нашого духовенства і на заманенє нашого селянства в соціалістичний табір. З сим табором не можуть мати Русини-народовці ні тілько ніякої спілки, наколи не хотять знехтувати народної ідеї, але противно мусять его всюди поборювати.

Певна річ, що поборювати з одного боку москвофілів і радикалів та соціалістів, а з другого боку добивати ся повної рівноправности з другою народністю в краю. се задача вельми трудна, тим більше, що Русини-народовці мали би перевести сю задачу власними силами без всяких консолідацій. Але чим труднійша задача, тим потрібнійше є змаганє всіх людей доброї волі, щирих народівців; а чим менше робітників, тим більше повинні они скупити свої сили і рук приложити до праці, щоби сю задачу довершити.

Трудність переведеня сеї задачі лежить іменно і в наших хибі і недомоганнях, на які ми указали в попередніх статтях. Часть народівців скацапіла і засмакувала в пустім горлованю та демонстрованю, а відвикла від тихої але невсипучої праці реальної. В таборі народівців дійшло до небувалої доси розтичи і дезорганізації, а за сим послідувало обаламученє людей і затемненє нашої провідної ідеї, пристрастне анатемізованє людей, що стоять непохитно на основах сеї ідеї, а противні мнимій консолідації. Вторічні збори Наукового товариства ім. Шевченка, сегорічні збори «Просьвіти», відносини в львівськім товаристві «Руский Сокіл», сегорічні Шевченкові вечірничі і деякі иньші події вказують, що руска суспільність починає помало протверезувати ся з консолідаційного запамороченя. Можна сподівати ся, що т. зв. ювілейні сьвяткованя аранжовані Дідицько-Романчуківским комітетом ще більше людям розкриють очи. Однак серед рускої суспільности проявляє ся ще певна несмілість, боязливість, виступити при істнующім тероризмі консолідаторів з поглядом їм прямо суперечним. Але ще не перевели ся люди, що ще не перейняли ся зневірою і десперацією, що не злякають ся явно виступити в обороні українсько-рускої ідеї. Нехай отже ті лучать ся разом оживлені горячою і кріпкою надією на осягненє народної мети. Злучити ся і мати кріпку надію і віру в побіду нашої ідеї — се знамя побіди. Москвофільство пращовало у нас десятками літ, щоби в рускій суспільности підорвати віру в нашу народну ідею, щоби ширити серед неї повну зневіру до всего, що наше питоме, руске, щоби відобрати рускій суспільности всяку надію на само-

стійний розвій руского народу а мов якою отрутою наповнити єї безнадійностию. Тим то треба конечно розбудити в рускій суспільности надію на осягненє нашої народної мети, скріпити волю, бо надією стають річі можливими, а волею переходять они в дійсність. Воля повстає у чоловіка тоді, коли в ній живе надія. Мусимо отже переняти ся надією побіди, мусимо хотіти, а тоді стане наше бажанє фактом. Але до того потрібне одно услівє: треба, щоби всі, що мають надію в побіду українсько-рускої народної ідеї, що бажать сеї побіди, подали собі руки; треба також щоби кождей почував конечну потребу власної участі в народній роботі, а не складав на иньших силати тої данини, до котрої і він є обовязаний... Обовязком кождого щирого Русина-народовця є приложити руки до здійсненя нашої ідеї народної.

Звертаємо ся отже передовсім до руского духовенства, котре видало першого в Галичині апостола нашої народної ідеї Маркіяна Шашкевича, спосеред котрого вийшло багато передових і горячих труженників на поли сеї ідеї. Се річ певна, що та ідея мусить побідити, наколи она буде оперта на основі християнсько-католицької віри і осінена любовію Христової науки. Сим поглядом переняті були також члени памятного українського братства св. Кирила і Методія і ми бачимо, як перед нашими очима в цілім сьвіті групують ся два головні а супротивні собі табори — один на основі Христової науки коло християнсько-католицької Церкви, другий на основі соціально-демократичної ідеї. По всіх державах а також і в нашій державі по всіх краях, поміж ріжноразичними народами австрійської монархії творять ся товариства для підпомаганя національно-політичного, просьвітнього і економічного розвою народів, для переведеня суспільних реформ на основах християнсько-католицьких, в котрих духовенство працює спільно з сьвітськими людьми. І у нас та ідея починає проколювати ся, є люди котрі відчувають потребу роботи в сім напрямі. Перед двома вже роками положено навіть угольний камінь до такої будівлі, зроблено почин для згромадження і скупленя сил до такої роботи народної під прапором «католицького Руско народного Союзу». Єсть отже огнище готове, треба лише троха надії і відваги, щоби злучивши всіх здорово мислячих, незапаморочених, щирих Русинів-народівців станути рамя о рамя і взяти ся до народної роботи. Розходить ся о поглибленє у нас релігійного життя, о розбудженє реакції против байдужности в справах віри і против безвіри; розходить ся о борбу з народними хибі і недомоганнями, о виробленє виразних і ясних та сталих поглядів і засад національних замість дотеперішної хиткости, неясности, о усуненє дотеперішної нещирости, ворогованя, баламутства, пустих демонстрацій і мрій, а щире, ревну роботу реально для успішного розвою руского народу на національно-політичнім, просьвітнім і економічнім поли. Відкликуємо ся отже до тих, що дали почин до заснованя католицького християнського-народного Союзу і станули на его чолі, відзиваємо ся

*) Гляди попередні числа. Той самий загол.

і до всіх щирих Русинів-народовців, щоби брали ся до діла та щоби на тім місці подавали свої ради і указки, якби найуспішнійше перевести організацію і скуплене всіх щирих сил для народної роботи позитивної.

Рада державна.

Засідане з 29. с. м. По полагожденню внесень в справі елементарних нещастя, як се ми вже вчора подали в телеграмах, — перейшла Палата до мовної дебати. Перший говорив п. Функе перед пустою Палатою. Бесідникови виводи г. Туна не вистарчають а перманентність комісії йому зовсім не подобає ся. Комісія перманентна лиш проволоче справу а в прочім на розправи того рода шкода часу і заходів, бо Німці не успокоють ся доти, доки є мовні розпорядження. Правда правительству має § 14, за-сисоване конституції і абсолютизм, але-ж се Німцям нічого не пошкодить. § 14. викличе велику бурю, котрої годі буде успокоїти § 14. (На правиці повстають крики. Бесідник звиває президента, щоби успокоїв Палату а тих панів, котрим его слова не подобають ся, щоби виїшли з салі). З лівиці голоси: Проч! В дальшій ході бесіди назвав п. Функе розпорядження г. Баденього ділом беззаконности і з признанєм підніс, що г. Тун зірвав з метою безправного видавання розпоряджень. Бесідник зазначив, що Німці не можуть признати і розпоряджень Штремаєра. Г. Бадені видав розпорядження, щоби приєднати собі Чехів без огляду на те, що переступає закон. Відтак старав ся доказати, що в бесіді г. Туна є неконсеквенції; ніби осуджує розпорядження, а не хоче їх відкликати. З Чехами г. Тун обходив ся дуже лагідно, коли противно має ся річ з Німцями. Всякі змагання г. Туна будуть пустими, доки не відкличе розпоряджень. П. Штайнвендер заявив ся проти мовної комісії і жадав відкликания розпоряджень. Доки будуть розпорядження, доти буде й обструкція. Перманентностию комісії осягне ся тільки перманентність обструкції — більше нічого. (Голоси: Она може упорати ся з Австрією). Штайнвендер: Є се хибою австрійського правительства, що оно противить ся кождо-часній ідеї, а за сей нерозум покутує держава і єї народи. Сли так давнійше діяло ся, то давнійші правительства мають бодай один лагодячий момент: предовсім входили в конфлікт тільки з одною із домінуючих ідей часу і позваляли ся єї вибити по голові. Коли однак правительство імає ся абсолютизму і витягає в тій цілі § 14, тоді збируть ся разом всі ідеї минушости, теперішности і будучности до всепільного атак на державу. Народна борба німецького народу триває, не зменшує ся, але противно при зростаючій розяренню більшає. До сего прилучає ся—сли тільки розпічнуть ся проби з абсолютизмом і § 14, — борба о конституцію і свободу, борба о материяльний бит, наступить гіперпродукція, знижка цін, брак збуту по причині зменшеної сили консумційної, упадок вивозу, залив через заграницю, усуненє веюди австрійських товарів, непевність відносин з Угорщиною, а тепер нагла дорожня средств живности. Стоїмо в передодню економічної катастрофи. В такій хвили населенє очікує помочи а правительство не поможе і не буде в силі нікому помочи, навіть собі самому. Мовні розпорядження в кешені, рука оперта на § 14 — так представляє ся уявлення г. Туна, або тої ексценції, що по нїм послїдує. Так не може бути!

Ту періоду несправедливости, нарушеня законів, періоду революції з гори треба покінчити, доки не є запізніо!

Шенерер говорив від 12½ до 7. години вечером. Бесідник не годить ся з выводами Функого і не признає ему права промавлати в імені німецького народу. Німці возьмуть участь в мовній комісії тільки під слїдуючими услївами: розпорядження Гавча треба відкликати перед вибором комісії; наради комісії мають бути доступні для всіх послів і не вільно їх признавати довірочними; правительство дасть запоруку, що виступить в комісії з урядовим мовним німецьким; палата осявідчить ся, що всі закони в мовній справі можливі ухвалювати тільки більшостию двох третин голосів.

Бесіда кн. Ліхтенштайна знайшла признанє серед широких кругів німецьких. Була она доказом, що й клерикали можуть поправити ся в народнім напрямі (веселість). Коли кн. Ліхтенштайн, в що бесідник вірить, засяє на міністерській лаві, най собі пригадає, що 28. цвітня 1898 признав німецьку »Gemeinbürgschaft«.

Найдовше говорив о своїх личних справах ще з давнішого часу, причім покликував ся на вискази Вільгельма I. і Бісмарка і після їх погляду осуджував австрійське правительство і его політику. Не забув пожалувати ся, що від 1888. року не міг виголосити довшої бесіди, бо все відбирано ему голос. Дальше оповів, чому то не міг знайти підписів на обжаловане Гавча, але за те готов Палаті служити відчитанєм 20.000 підписів виборців (великий сміх). Однак і з тими підписами виборців має він клопіт, бо правительство значну їх часть вкратило ему. На мене пишуть, — сказав Шенерер, — що я зрадник, непатріот, простий паниця, а виборці дали мені таке число підписів.

Від личних справ звернув бесідник на розпорядження Гавча. Гавч мав ще гірші наміри від Баденього. Бадені казав зробити те, чого не розумів і що его не обходило. Але Гавч то майстер, котрий вже нераз бував міністром, чоловік, що зїв зуби на політиці, то всіма смаковилами намащений міністер, котрий в додатку сидів в кабінеті Баденього і поступав з ним згідно. Розпорядження мовні рівнають ся слявізмови Австрії. Навіть забиті лоби в Горішній Австрії зрозуміють се, коли їм колись чеські урядники випростують голови.

Димісія Баденього послїдувала не з причини его політики, але для того, що до неї приневолив німецький нарід. Не помогло Баденьому і цісарське письмо відручне з признанєм. Бесідника дуже вразило те письмо, але его не предложила цісареві до підпису німецька рука. Шенерер критикує дальше оба письма відручні з 5. цвітня і з 1. грудня.

Гневеш: Того пане, не довжні ви робити. Вельовейский до Шенерера: Мовчіть пане, мовчіть! Шенерер: Та по що маю мовчати? Якеж монарх міг би коли ужити властивих средств, слиби ще нині не можна знайти перед престолом королів горожанської гордості.

Вельовейский: То надужите польської ненарушимости! (великий галас). Шенерер: Не маю чести знати сего пана, чи то Поляк, чи Чех, жаль мені тільки того народу, котрий устами того пана хоче мені зборонити, яко Німцєви, сповняти тут мій обовязок! (Крики тривають дальше). Вельовейский: Поляки научили ся любити і поважати цісаря Франц Йосифа I. і я збороняю вам, пане зневажати тут его імя!

Вольф: Сей хоче тут удїляти голосу! Кандидат на гофрата! Гофер: Патріотизм за готівку! Іро: Місто уряджувати ювілей, волїли би ви сказати цісареві правду, се було би лїпше! Гофер: Ми Німці не гнемо ся перед престолом королів. Іро: Треба сказати там на горі, що діє ся на долині серед народу! Шенерер по успокоєнню ся Палати говорить, що не возьме участі в цісарськїм ювілею і славить соціальну політику цісаря Вільгельма. Коли Шенерер згадав про мудрість Бісмарка, Дашинський озвав ся: А все таки і він провалив ся. Тірк до Дашинського: Він не упав! дурню один! Ти сего не розумієш!

Слїдує нова бурда між соціалїстами а Шенереріанцями. Шенерер: Соціалїстична праса, то платна диванкарська звірюка! Дашинський: Брехуне! Безличний брехун з тебе! Серед подібних окликів кінчить Шенерер свою неможливу річ.

Наступив вибір комісії: легітимацийної, петиційної і для обжалованя г. Баденього.

Слїдуюче засіданє ві втoрок.

Вісти політичні.

Мовна квестія. Декларация президента кабінету буде мати бодай ті наслідки, що сторонництва згодять ся на вибір мовної комісії, через що та важна справа бодай на вступі не розібє ся. З ухвал різних клубів лівиці виходить, що лівиця возьме вправді участь в працях мовної комісії, але не хоче допустити ніякої правильної роботи парламенту, доки наради комісії не спонукають правительства до

відкликания мовних розпоряджень. Г. Тун зробив в тїм взгляді певне уступство осявідчаючи, що також і розпорядження бар. Гавча можуть бути відкликані, сли спірні сторони в комісії порозуміють ся в головних точках. Під спірними сторонами хоче »Przegląd« розуміти лиш Чехів і Німців, а поминає мовні внесєня Словінців, Русинів і внесєня соціалїста Целєра, котрі також домагають ся управильненя мовної квестії. »Przegląd« рад би, щоби парламент ограничив ся тільки на спір чесько-німецький. Дневник сей пригадає вже нині польському колови у Відні, що в Галичині мовним урядовим »на основі історичних і фактичних відносин є мовна польська і що теорія славянства і оклик абсолютної, механічної рівноправности не повинен обаламутити Поляків, щоби они зрікали ся своїх прав«. »Przegląd« рад би, як бачимо, лиш в Чехії розвязувати мовну квестію, причім претенсії в тій справі прочих народів зве штучними і тенденційно натягненими.

»Słowo Polskie« з малими виїмками годить ся з »Przegląd-ом«. Ось его слова: Не улягає сумнівови, що край наш не відчуває потреби управильнюваня мовної квестії законодавною дорогою. Що ся тичить народного становиска Поляків, то ціле поле автономічного житя є і так в руках нашого сойму. О мовні шкїл рішають наші краєві закони, на поли урядів і судів заповучено нам наш мовна цісарською постановою з 1869. року. Що тикає Русинів, то польська більшість нашого Сойму завсїгди вдоволяла потребам руского народу в міру, як того вимагали дійсні потреби і згідне пожитє в краю.

Поляки возьмуть участь, як каже »Słowo polskie« в мовній роботі, хоть та справа »не впливає з практичних потреб нашого краю«. А в дальших выводах поясняючи становище правительства в мовній квестії розбирає »Słowo polskie« згадку г. Туна про »охорону меншостий«, називає єї справедливою, але боїть ся, що такий закон в практиці зробив би ілюзоричними соймові більшости. Через те основа автономії була би звихненою. »Słowo polskie« згодило би ся в найлїпшій разі тільки на яснійше сформуловане XIX. артикулу основ. законів так, щоби они були директивною і в тих справах, котрі підлягають компетенції соймів. Ухвала закона »охорони меншости« після виводів »Słowa polskiego« вязала би руки більшости соймовій в постановах того, чого добро краю вимагає.

Недобрі вісти надходять і з праси чеської. »Narodni Listy« пишуть, що вибір мовної комісії є послїдною пробою. О перманентности тої комісії не може бути бесіди. Чехи і Поляки увійдуть до комісії тільки з застереженєм компетенції Соймів. Молодоческі послї рішили ся не відступати ані на волос від основ розпоряджень г. Баденього.

N. W. Tagblatt доносить, що німецькі сторонництва проти всяких розширюваних вістей возьмуть участь в мовній комісії і хотять, щоби вибору тої комісії доконав парламент найдальше до п'ятниці. Відрочене речинця вибору тої комісії уважала би лівиця за обструкцію правиці проти всяким змаганням до мовного управильненя.

Бесіда кн. Ліхтенштайна в прасі Німецькі диванки підносять суперечности бесіди кн. Ліхтенштайна з его минушостию. N. fr. Presse пригадає князєви, що він сам перед роками був членом езекутивної комісії залізного перстєня, котра ухвалювала закони шкідливі для Німців. Князь голосував проти внесєня г. Вурмбранда, о запровадженє німецького мовного урядовим. Нині знова підносить те саме жаданє яко програмову точку. Таке поступованє сьвідчить, що князь не має народних чувств, але що тільки дає ся піврати тій струї, котра тепер заволоділа масами. Vaterland приймає виводи князя дуже холодно і повідає, що мають велику хибу в тїм, що подобають ся німецьким радикалам і що Вольф був перший, котрий складав желаня кн. Ліхтенштайнови. Deutsches Volksblatt і Deutsche Ztg. виносять бесіду Ліхтенштайна під небеса і звуть єї великим ділом народним.

Рада державна, як звїсно, буде замкнена, 10. мая. Зразу голошено, що слїдуюча сєсія мала відбутися аж в осєни. Тепер однак думає правительство скликати єї зараз по де-

леґація, що наступило би в початку червня. Наради тривали би цілий червень.

Вибір комісії для обжаловання гр. Баденього послідував на вчорашнім засіданню парламенту. Вісти, що католицьке стороництво не прийме мандатів до тої комісії, не сповнили ся. Стороництво приняло всі три жертвувані єму мандати. При виборі комісії перейшла ліста правиці. В склад тої комісії входять з руских послів Каратницький, а з польских Чеч, Дулемба, Дідушицький, Пілінський, Мілевський і Пен-так. Склад цілої комісії не дає великої потіхи для Вольфів і Шенерерів.

Продовженє угорської угоди. Оноді розпустила праса вість, що правительства обох половин держави годять ся на продовженє теперішньої австро-угорської угоди. Вість сю рішучо дементує «Nemzet» і додає, що сли угода без вини Угорщини не здійснить ся, то не наступить ніяке продовженє, тільки Угорщина постає ся о тревалі інституції на основі осібногo торговельно-цлогоу округа.

НОВИНИ.

— **Відозва до Славян від чеського комітету для звеличання 100-их уродин Фр. Паляцкогo в Празі,** котру наша редакция одержала з просьбою о поміщенє: Братя Славяне! Дня 14. червня с. р. буде тому саме 100 років, як у невеличкім моравскім селі народив ся славний чеський історик Франтішок Паляцкий, що єго вдячна прихильність чеського люду по праву назвала «батьком народу!»

Ся споминка викликає в серцях усіх Чехів велике й глибоке почутє дяки для мужа, що на єго працях, змаганнях і знаню стоїть у чеській історії достопамятна подія нашого народногo просоня та визволу з безконечної духової й материяльної нужди, в якій полишили чеський люд тяжкі погроми двох попередючих століть. От ся подія то могутий перехід зі стану найсумнійшого понижєня та загального впадку, в житє нове, сильне і здорове, що жєне на перед з усієї сили в усіх напрямах благородних людских змагань.

Отєя велика подія відродженя чеського народу і привєрненє єго до достойного житя, в своїх початках і дальшій розвитку се в великій частині діло Фр. Паляцкогo, що обдарований великим духом, ведений одушевленою любовию до свого народу та невтоймою пильністю виніс на верх із глубини забутих дорогих скарб минувшини своєї батьківщини і в обширнім історичнім творі показав долю, колишню силу та значінє чеської держави в самім серці Європи. Сим пропам'ятним своїм твором він звалив лож та обмови ширєні навмисне, показав важний вплив чеського народу на політичний хід, розвиток культури на визволенє людєства, доказав єго право на незалежне і самостійне місце серед сучасних освічених народів і додав уже впавшим думкам нових сил, видержки та одушевлення до боротьби за честь і істнованє народу.

В сій великій довголітній боротьбі Фр. Паляцкий став на чолі передних вояків, своїм політичним розумом, мужною відвагою та незвичайною догадливістю пробивав чеському народови, перемагаючи пороховаві перепони, дорогу наперед, поки не впевнив єго стану та не розвив єго докладної політичної програми, що йде до волі всего людєства. Свою наукову і політичну діяльність побудував Фр. Паляцкий на ширшій славянській основі і сим сильно спонукав до обопільного зближеня славянських племен, що проявило ся виразно й славно за памятного з'їзду австрійских Славян 1848 р. у Празі, «на котрий, — по словам того з'їзду, — у перше в історії численно зїхали ся з далеких країн розсїяні члєни великого племеннє славянських народів аби познакомивши ся з собою яко братя порадили ся мирно про свої суспільні справи та заявити, що они рішили ся придбати для своїх народностей в Австрії, всіми доступними способами, повне признанє того самого права в державі, яким уже користує ся нарід німецький і мадярський, здаючи ся при тім на ту міцну підпору, що за добре право горяче кипить у кождім справді вільнім серці».

Фр. Паляцкий був ціле півстолітє проводирем чеського духового розвитку і своїми «Dejinnosti naroda ceskeho» та иньшими історичними працями, видаванєм «Starých letopisu českých», «Archivu Ceskeho», основанєм і веденєм «Ceske Matice» та своїми працями в чеськім Музею, поклав безсмертні заслуги коло свого народу.

Рада головного королівського міста Праги, в котрій Фр. Паляцкий жив, працював і котрої був почесним членом, чуючи що вона найперше обовязана і покликана вшанувати по заслузі память великого Чеха, ухвалила вшанувати сотний день уродин Франт. Паляцкогo великим сьвятом, достойним памяти єго і народу, сьвятом, що сполучене з покладенєм основного каменя під памятник полишило би тривку памятку для будучих віків.

В тій цілі вона покликала, за участію околичних міст, підписаний сьвяточний комітет, аби сповнив сю над усе почесну та важну задачу.

Сьвяточні дни в Празі покладено на 18. 19. і 20. червня с. р.

Кличемо на сю заяву дяки чеського народу для єго великого воскресителя всіх дорогих братів по широких славянських селитьбах, аби прийшли і з нами звеличали память великого Чеха і Славянина і тим самим і память просоня чеського народу і славянської ідеї.

Простираємо до Вас щиро й сердечно свої руки і просимо Вас до себе в гостину — до королівської, золотої, славянської нашої Праги, кличучи з усієї душі: Na zdar!

Писано в Празі, 10. марта 1898 р. Комітет для звеличання сотних уродин Франт Паляцкогo в Празі: Dr. Jan Podlipný, президент гол. кор. міста Праги, почесний голова. Karel V. ndulak, за громаду гол. кор. міста Праги, заступник голови. Václav Ruttner, за «Mestanskou besedu» в Празі, П. управитель. Adolf B. Styblo, за громаду гол. кор. міста Праги, касиєр. Rajmund Sejnec, за «Spolek českých zurnalistu» писар. Ferdinand Voith, за громаду гол. кор. міста Праги, голова. Dr. Josef Scheiner, за «Ceskou obec sokolskou», I. управитель і т. д.

— **Анкета в справі кас Райфайзена** відбулась оноді в товаристві «Kół-ок rolnicz-их у Львові» під проводом проф. Гломбінського. Участниками в ній були між иньшими пп. Дулемба, ке. Овоц, др. Савчинський, др. Стефчик, Стжижовський і Ульмер. По живій дискусії виражено погляд, що каси Райфайзена є для села дуже пожадані і що Виділ кравчий разом з Радами повітовим повинен попірати їх як найуспільніше рівнобіжно з касами позичковими.

— **Рух еміґраційний** прибирає великі розміри в гусятинській повіті, з котрого ві втерок виїхало осібним поїздом 300 родин около 1.000 осіб, через Бремен до Канади!

На Буковині вандрівка хліборобів до Канади якось притихає, але за те ідуть люди до Бєсарабії та до Молдави. Так з Валяви пішло вже туди 11 родин, тай з Мамаївців кілька рока родин — раю на сьвітї шукати. Люди з Чагра кажуть, що якийсь Василіка Морар тудя: їх справляє.

— **Платня професорів духовних семінарий.** Правительствоний проект в справі платні професорів епархіяльних духовних семінарий признає професорам маючим системізовані посади по 1400 зр. річної платні. Крім того професори семінарий в Перемишлі і Тарнові мають побирати активальні додатки по 250 зр., а коли мають мешканє то по 150 зр. По впливі першого і другого п'ятилітєа дістануть підвищенє по 200 зр. річно, а по впливі кожного слідуєчого п'ятилітєа по 300 зр. річно.

— **Зелізнничий злодій.** Дня 18. марта вертала жидівка Лєпперер зелізницею до Золочова з Бродів полудневим поїздом. Коли поїзд ставав в Ожидові, перетиснув ся коло неї молодий жидок, що їхав тим самим поїздом і зараз в Ожидові зчез, а Лєпперер побачила, що пропав єї годинник з ланцюшком. Повідомлені о тім в Краснім жандарм п. Пясецький, удав ся зараз до Ожидова і там віднайшов злодія в особі 17-літнього Хаїма Галічера. Той Галічер звістний з твоїх крадежий і сидів вже в Золочеві вісім місяців за крадіж.

— **Збіжє подорожіло** сими днями значно задля війни межі Америкою а Іспанією. Американського збіжє потребують тепер в Америці і не будуть єго так багато привозити до нас, для того то на наше збіжє пішла ціна в гору.

— **Військові музики** в маю будуть пригравати дня 3-го і 24-го перед гмахом намісництва, 5-го перед корпусною командою, 10-го і 30-го в парку килінського, 12-го на Високім Замку, 17-го перед домоу інвалідів, 20-го і 27-го в міській огороді. Початок концертів о годині 5½, по полудни.

— **Догадливий професор.** В однім з німецьких городів получил професор фізіології більшу посилку, в котрій було шість пачок цигар. При посилці було і слідуєче письмо: «Ми осьмілюємо ся післати Вам шість пачок наших знаменитих цигар і не сумніваємо ся, що Ви будете ни-

ми вдоволені і поручите їх вашим приятелям. Будьте так добрі і пришліть за посліплатою по шість марок за одну пачку». Професор получивши ту неждану посилку підповів на ню так: «Маю честь післати Вам 12 примірників своєї диссертациї, котра Вам певно подобає ся. Єсли захочете, то можу Вам прислати ще більше. Кождий примірник коштує три марки. Слідуєчою поштою получил професор таку лаконічну відповідь: «Просимо переслати нам наші цигари і присилаємо на то відповідну суму; рівночасно звертаємо Вам ваші диссертациї».

— **В асекураційнім товаристві «Дністер»** дочекають ся нарешті урядники небавом того, що будуть могли сьвяткувати неділі, як се є обовязком кожного християнина. Доси працював в «Дністрі» цілий персонал в неділі і сьвята, як в звичайні дни, лише о дві чи три години коротше. О Службі Божій не міг ніхто й думати. Ті прикрі обставини, що негодять ся з головними основами християнської етики, підношено від часу до часу в часописях, але на якусь зміну не заносило ся. В посліднім часі доводиємо ся, що всю справу вдав ся Митрополитий Ординаріат і є надія, що дирекция «Дністра» заведе в короткім часі практикований в цілім сьвітї відпочинок недільний.

— **Рух виборчий.** В окрузі виборчим Тернопіль-Збараж-Скалат тихо. Не чути про якісь збори та наради, не знати доси, хто властиво кандидус. На всякий случай радикальна кандидатура появить ся там на певно, сконолідовані лєдвичи поставлять свого чоловіка, хоть перед тижнем говорено про о. Миронівча з Березовиці. Польські часописи згадують лаконічно про Тадея Федоровича (родом Русина) та професора львівської політехніки дра Дзвінського. — На передвиборчих зборах в Монастирських, дня 27-го цвітня ухвалено кандидатуру проф. Романчука. Подібні збори заповідають на 5-го мая в Бучачі, на котрі повітовий комітет селянський запрошує обох кандидатів: Романчука і Блажовського. Чи сей зазив повітового комітету придасть ся на що, о тім сумніваємо ся. П. Блажовський не явить ся, бо знає що ті збори не для него, а п. Романчук за висока особа, щоби так далеко фатигував ся. Виборці й не бачучи та не чувши свого кандидата мають переперти єго вибір. В такій думці вислав п. Романчук на недавні збори в Чорткові телеграму у відповідь на запитанє, чи хоче кандидувати: «Єсли шанєи певні, кандидатуру приймаю». Ані слова, велике почутє свого достоїнства яко всенародного героя.

— **Самоубийство коня.** В Парижі став ся оноді рідкий і дуже цікавий випадок. Коли один омнібус переїздив через Королівський Міст, повалив ся один кінь на землю. З великим трудом піднесли єго на ноги. Щоб зв'єря успокоїти, водив єго погонич по мості. Але по кількох мінутах вирвав ся кінь з рук погонича і через поруче скочив до Секвани. Пливав ще трохи по воді, а відтак утопив ся.

— **Будова нового театру** у Львові поступає скоро вперед. Вже нині мож ствердити, що буде то гмах величавий. До нині доведено мурі до високости цоколу і висше. Для більшої трєвалости гмаху виконано мурі, що окружають аудиторію, в заправі цементовій, бо в поодиноких поверхах буде в них багато дверей до лож і балконів. Для забезпечєня будинку передвохкостію, покрито мурі, що стикають ся з землею, ізоляційною верствою, по части з асфальту, по части з гудрону. Внесено також частє руштованя, перед котрим стане фронт будинку. До кінця будівляного сезону в тім році буде доведена будова до гзимєів і покрита дахом. Роботи ведуть ся енергійно. На площі працює щоденно около 300 робітників.

— **Мєсть і самоубийство.** В селі Сан Петро недалеко Ліворна, урядник цловий Рафал Кателляні напив ся розчиню сїрчаної кислоти і скочив до ріки Сєра. Єго добули з води, але незаваром умер. В мешканю заряджено ревізію і найдено велику скриню з написом: «Наука для чоловіків». Перед скринєю лежала ілюстрована часопись з образом: «Піместа зраджєного супруга». Розбили скриню і найшли в ній тіло неживої жінки і п'ятилітнього сєнка. Причиною злочину і самоубийства була невєрність жінки, котра перед кількома роками утікла була з одним офіциром, але чоловік приняв єї відтак під дах і всео простив. Від якогось часу навязала нові любовні зносини. Довідав ся о тім чоловік і постановив піместити ся. Замордована мала 35 літ, а Кателляні 50 літ. Був звірцевим і заможним урядником.

— **Дрібні вісти** День 1-го мая обходять львівські соціялісти торжественним походом по містї; на площі Стрілецькій відбудуть ся збори. — У Львові подорожіли послідніми днями артикули

в цілім того слова значіно успішне

средство против хобри зубів

і невралгії.

12

Альгофон,

Ціна флакону 35 кр.

Головний склад в аптиці

161 152—2

Жигм. Рукера

під „Срібним Орлом“ у Львові.

поживи. Ціна хліба підскочила в протягу одного тижня о п'ять крейцарів, притім печиво страшило на вазі. — Так само стали дорожчі ярини, мясо і инь. — Австрійський паровець розбив ся коло острова Sein біля Бресту. Залог уратовано. — Гв. Петрович 15-літній ученик II. класу гімназії, що пострілив ся перед кількома днями в Стрию, помер передвчера. — Підпоручник I. полку уланів гр. Корет упав в Гроссенцерсдорф з коня і убив ся на місці.

Телеграми.

Берлин, 29. цвітня. Часть німецької ескадри пробуваючої на всхідно-азиятицких водах удає ся до Манілі, щоби заопікувати ся тамошніми інтересами німецькими.

Лондон 30. цвітня. Сподівають ся тут, що завтра прийде до скомбінованого атак на Матанцас. Повстанці в числі 90.000 разом з 2.000 американських майтків мають ударити на Іспанців. Рівночасно має наступити часткове бомбардуване Гаванни в тій цілі, щоби відвернути увагу Іспанців від Матанцас. Наколи Американці

добудуть Матанцас, зроблять его осередком воєнної операції на Кубі. — Ескадра іспанська, як телеграфують сюди з Риму, поплила вчера з порту св. Вінкентія в напрямі до Америки.

Вешінгтон, 30. цвітня. Головно-командуючий військами американськими, ген. Miles перебуває в Тампа і порозуміває ся з американськими повстанцями. Адмірал Sampson одержав позволенє від Мек-Кінлого бомбардувати кубанські порти.

Easton в Пенсильванії, 29. цвітня. Три машини вилетіли в воздух де були нагромаджені вибухові материяли. Шкода велика. Підозріне паде на іспанського шпігуна.

Нью-Йорк, 30. цвітня. Американський корабель «Teror» і канонерка «Machias» бомбардували через 2 години м. Cardenas на Кубі. Іспанські батареї мусіли замовкнути. Много Іспанців убито. Американські кораблі не ушкоджені.

Магазин блаватних товарів

Дамскої конфекції

Білизни

Антін Пізунський

у Львові,
Академічна ч. 12.

порукає великий виріб сезонних новостий, а також склад полотен, шертінгів, хусток, ручників, сервет, обрусів, пончіх, скарпеток. — Робітня сукон і швальня білизни. Прібки на жалана засилає ся. Ціни як найприступнійші. 151 35—47

Адольт Кампель

Львів, Ринок ч. 39.

виключне заступництво на Львів Австрійського товариства акційного фабрики Портланд-цементу в Щакові.

Продає дешевше ніж всюди

портланд цемент, вапно скалисте і гидравлічне, вироби цементові і штайнгутові, огнетревалу папу дахову, асфальтові плити ізоляційні, дестильовану смолу вуглеву, карболінеум, як також взагалі всякі материяли будівляні — заручуючи за їх доброту.

Предприємство робіт бетонових і крита дахів дахівкою, лупком і папою огнетревалою по цінах умірених. — Телефон нр. 460. 207 2—5

Рудольф Ачкевич

швець,

у Львові, уліця Синстуска ч. 23. (стара почта)

порукає готову обув свого виробу, переважно для духовенства і ПП. військових — приймає також замовлення всілякого рода так місцеві як і з провінції.

На міру вистане старий оказ.

201 22—52

ГАРМОНІОМ

до науки співу церковного виготовляє спеціально парова фабрика інструментів

Івана Сливинського

у Львові, ул. Коперника ч. 16.

За порукою дає на рати. Прошу жадати цінника.

Іван Сливинський

фабрикант органів і гармоніюм у Львові.

205 8—15

10000 туюток цигаретових за 1 зр. порукає фабрика туюток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, уліця Галицька число 12.

Замавляючим 5.000 туюток разом упаковане і відсилка franco.

Всілякого рода

інструмента
музичні

найдешевше в
виключнім фабричнім складі

І. Капраліка у Львові.

147

Цінники даром.

14—24

Галицький КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

4¹/₂% на рік.

Зміна локалю.

Заложена фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенесла ся з уліці Трибунальської ч. 1. на ул. Лукасінського ч. 4. (площа Каструм), філія ул. Театральна 16

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛІВ

також і випозичальня

заосмотрена в всілякі знаряди почавши від найбогатших до найскромніших. Цілі урядження для покоїв до спання, салонів, їдалень і др. — Меблі оріхові, ольхові, чорні, також залізні і гнуті, зеркала і т. д.

Ціни низькі і сталі.
З поважанем
В. Кавфман,
203 16—52 ул. Лукасінського, ч. 4.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовської

у Львові, Ринок ч. 29., I. п.

приймає ласкаві замовлення і виконує їх густовно і по приступних цінах. 7-104

НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах. Замісцеві панночки приймає на помешканє.

Ново отворена робітня

Горсетів, Рукавичок і Бандажів

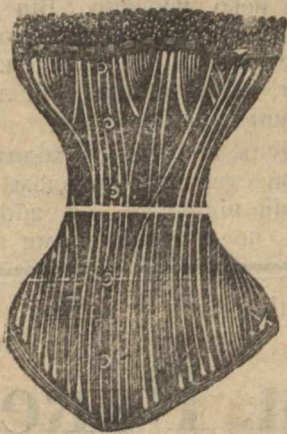
Г. Гальянтового

у Львові, площа Бернардинська, ч. 3.

141 32—40

виконує на замовлення:

Руптурові бандажи, паси на живіт, ортопедичні горсети і звичайні, кулі, шудла, машини на ноги, суспензория, рукавички «glasse», дунські і козлові. Опавляє: подушки, шапки, шельки, екрани, диванники, тасьми до давніків і т. д. в як найкоротішій часі по найнижших цінах.

ЛЕВ НОВОСАД

(практикант віденьський)

у Львові, ул. Крута ч. 7.

виконує мужеску, дамску і діточу обув, також чоботи з холявами для духовенства по як найприступнійших цінах.

Рівнож приймає репарації кальшів. — З провінції вистане старий оказ на міру. 136 54—140